

Göteborg

Säve 151

Skogome 2²

Kokstensrösen

Inv. nr. 48837

Fyndrapporter 1969

**Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport**

Nr 1968:20

SÄVE 151
FORNLÄMNING NR 18:151 INOM GÖTEBORGS STAD

18:151 KOKSTENSRÖSEN

Boplatslämning med ett kokstensröse och två andra likartade, men otydligare anläggningar.

LÄGE OCH BESKRIVNING

Fornlämningen var belägen på Hisingen i förutvarande Säv socken på fastigheten Skogome 2:2 (fig 1). Den låg på en obetydlig moränförhöjning i omgivande sand- grus och bergsområden öster om och ovanför Kvillebäckens dalgång. I omgivningarna finns ett flertal fornlämningar från både stenbrons- och järnålder. Området med fornlämningen var gräsbevuxet. Omedelbart öster om fornlämningen fanns en trädgårdsodling. Fornlämningen bestod av tre kokstensrösen av något olika konstruktion. Vidare undersöktes en förmodad ytterligare anläggning, som dock visade sig vara en naturbildning.

Anläggningarna hade före undersökning följande utseende:

1. Hög, närmast rund, 6-7 m diam och 0,1-0,5 m hög övertorvad med i ytan enstaka 0,1-0,2 m stora stenar. Ca 10 m nordöst om nummer 1:
2. Stensättning, 4x2,5 m (NÖ-SV) och 0,2 m hög. Övertorvad utan synliga stenar i ytan. Ca 4 m sydväst om nummer 2:
3. Stensättning, oval, ca 3x1,5 m stor (N-S) och 0,1-0,2 m hög. Övertorvad utan synliga stenar i ytan. Ca 5 m nordnordöst om nummer 2:
4. Hög, rund ca 4 m diam och 0,1-0,5 m hög. Övertorvad.

GRÄVNINGSTID OCH ARBETSSTYRKA

Grävningstid: 10 - 14 juni 1968. Undersökningen utfördes av Göteborgs arkeologiska museum. Arbetet leddes av M.Lund-

berg. I övrigt deltog B.Vikgren. Arbetare från Göteborgs stads gatukontor var E.Gustavsson, O.Oskarsson och E. Ögren.

Undersökt yta: ca 40 kvm.

Arbetstid i fält: 85 arkeologtimmar och 128 grovarbetstimmar.

ARBETSBESKRIVNING

Då fornlämningen hade betraktats som ytterst osäker, hade tidigare under året ett kontrollschakt dragits med maskin (fig 2). Därvid framkom stenpackningar och maskinavbaningen stoppades. Undersökningen fördes vidare genom handgrävda, avtorvade och rensade schakt över anläggningarna. De upprepade schakten nedgrävdes till moränen. Mörka fläckar i moränen under anläggning 2 utgrävdes. Sist borttogs profilbänken mellan de två schakten i anläggning 1, samt grävdes ett sökschakt ca 7 m nordöst om anläggning 2.

A N L Ä G G N I N G 1

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

(Fig 2, 3, 9, 12, 13). Anläggningen visade sig vara ett röse, ca 7 m stort och 0,2-0,8 m högt, bestående av 0,05-0,3 m stora stenar, tätt liggande i mycket lös mo, vilken ej var sotig (lager 1). Stenarna låg tätt intill varandra och mon mellan dem var så sparsam att stenarna lätt rasade ut från schaktväggarna. Rösets yta var jämn och begränsningen utåt var klar. Stenmaterialet bestod av skörbrända klumpstenar. Stenarna var vanligen spruckna och sönderföll ytterligare då de kastades (fig 13). Spridda i röset ett stycke över botten (fig 3) fanns ett flertal klumpstenar av större storlek, 0,4-0,7 m. Ett flertal av dem var skörbrända. De kunde icke påvisas att ha ingått i någon konstruktion. Mon mellan stenarna var i undre skiktet sotfärgad (lager 2) med enstaka 0,1-0,3 m stora ansamlingar av mycket små kölstycken. Den sotfärgade mons begränsning uppåt var mycket oklar. Nedåt var sotfärgningen något starkare och hade klar begränsning mot den underliggande gula moränen (lager 3). Begränsningen mot moränen var dock oregelbunden med

några ca 0,1-0,4 m stora och 0,1-0,2 m djupa gropar, där den sotfärgade mon gick ned i moränen.

Fynden utgjordes av keramik, bränd lera, kol, slagg samt flinta. Keramiken låg som spridda skärvor inom hela röset (fynd 6). Den låg från och med rösets översta del och ned till moränen utan uppenbar skillnad i mängd upptill och nedtill. Ingenstans kunde nedsatt kärl konstateras.

Fynd 1 och 3 låg i anläggningens utkant. Den brända leran, slaggen och flintan fanns spridd inom hela röset. Kolet togs från den sotfärgade mon i rösets botten (fynd 8). Detta fynd har genom C^{14} -metod daterats till 940 BC (+-100).

Keramiken bestod av skärvor, den största 7 cm stor. Ett flertal av skärvorna är rabbade och kant- och bottenskärvor finns. Flintan utgjordes av avslag och avfall samt avslag med bearbetning och knackstenar.

FYNDBESKRIVNING

FYNDTABELL

Fynd nr	Keramik oornerad	Bränd lera	Kol	Flinta redskap		Flinta övrigt		Övrigt	
				art	st	gr	st	gr	gr
1	5								
2		1							
3	74								
4							7	30	
5	Sammanfört med fynd 3								
6	2260	4							Slagg? 11
7				Knacksten	1	360			
				Avslag m bearb.	2	8	108	2000	
8			4	<i>uttaget C14</i>					
Sa	2339	5	4		3	368	115	2030	11

ANLÄGGNING 2

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

(Fig 2, 4, 10). Anläggningen var en stenpackning, 3,5x2 m stor (NÖ-SV) och 0,1-0,2 m hög, bestående av ca ett till två lager av 0,05-0,4 m stora stenar. Stenpackningen hade klar begränsning och jämn yta. Stenmaterialet utgjordes av klumpstenar, varav en hel del var skörbrända. De var spruckna och sönderföll ytterligare när de kastades. I stenpackningens övre del utgjordes fyllnadsjorden av brun mo(lager 2) och i den undre delen av grusig mo, svagt mörkfärgad, möjligen av sot (lager 3). Detta undre lager sträckte sig även utanför själva stenpackningen. I stenpackningens sydöstra del fanns ett ca 1 kvm stort område med recent material, vilket delvis låg under stenarna i packningen.

Fynden utgjordes av keramik, bränd lera, brända ben (1 st), slagg samt flinta. Fynden förekom som spridda bitar i hela anläggningen.

FYNDBESKRIVNING

FYNDTABELL

Fynd nr	Anläggning	Keramik oornerad	Bränd lera	Brända ben	Flinta redskap			Flinta övrigt		Övrigt
					art	st	gr	st	gr	
9	2		24					6	28	
10	2	138	210	<1	fragm av knacksten	1	50	11	220	slagg?40 gr
Sa		138	234	<1		1	50	17	248	40

Keramikerna var oornerad och bestod av skärvor, den största 4 cm stor. Kantbitar förekom. Flintan utgjordes av avslag och avfall samt ett fragment av en knacksten.

ANLÄGGNING 3

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

(Fig 2). Vid avtorvning och rensning av schakt över den förmodade anläggningen framkom svallgrus direkt under mullagret. Inga fynd. Anläggningen får betraktas som en naturbildning.

ANLÄGGNING 4

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

(Fig 2, 5, 11). Anläggningen utgjordes av en stenpackning, ca 3 m stor och 0,1-0,5 m hög av 0,1-0,4 m stora, tätt liggande stenar. Stenpackningens yta var jämn. Ett flertal av sterna visade sig vara skörbrända, då de lätt sönderföll när de kastades. I stenpackningens övre del utgjordes fyllnadsjorden av brun mo (lager 2) och i den undre delen av grusig mo, som var svagt mörkfärgad, förmodligen av sot (lager 3). Mörkfärgningens begränsning uppåt var oklar medan den var klar nedåt mot den underliggande gula moränen (lager 5). Det undre mörka lagret var påvisbart även utanför själva stenpackningen. Strax utanför stenpackningen i sydöst en lins av lera under torven.

Fynden utgjordes av keramik, bränd lera samt flinta. Keramiken och flintan fanns spridda i hela anläggningen medan den brända lera låg i undre delen av torven.

FYNDBESKRIVNING

FYNDTABELL

Fynd nr	Anläggning	Keramik oornerad	Bränd lera	Flinta redskap		Flinta övrigt	
				art	st gr	st	gr
11	4		1	avsl m bearb	1 10	2	128
12	4	53				2	70
Sa		53	1		1 10	4	198

Keramiken var oornerad och bestod av skärvor, den största 4 cm stor. Flintan utgjordes av avslag och avfall samt ett avslag med bearbetning.

SCHAKT I OMRÅDETS ÖSTRA DEL

(Fig 2). Direkt under mullagret fanns svallgrus. I undre delen av mullagret låg spridda skärvor av keramik och flinta.

FYNDBESKRIVNING

FYNDTABELL

Fynd nr	Anläggning	Keramik oornerad	Flinta övrigt	
		gr	st	gr
13	Schakt	3	8	380

SAMMANFATTNING

Den undersökta fornlämningen har visat sig vara en förhistorisk boplatslämning bestående av ett kokstensröse och av två anläggningar, som möjligen även de kan ha varit kokstensrösen. Anläggningarna låg inom ett ca 30 m stort område. De undersöktes ej totalt, och området omkring och mellan dem undersöktes endast till en liten del.

Kokstensröset bestod av skörbrända stenar, ruckligt liggande i sparsam jordfyllning. I undre delen av röset var jordfyllningen sotig. Stenmaterialet var med få undantag enhetligt i hela röset, vilket även gäller spridningen för den keramik, som framkom i riklig mängd. Inget nedsatt lerkärl kunde konstateras. Inga stenkonstruktioner eller annat, som direkt kan sägas ha med gravanläggning att göra kunde iakttas.

De två andra anläggningarna hade följande likheter med kokstensröset: Skörbrända stenar, mörkare fyllnadsjord nedtill än upp-till, spridd keramik utan koncentrationer samt avsaknad av direkta tecken på gravanläggning.

Däremot skilde de sig från kokstensröset dels genom att, åtminstone den ena, ha rikligt av bränd lera i undre delen, dels genom att det undre mörka jordlagret även sträckte sig utanför själva röset och dels genom att de var betydligt flackare.

SUMMARY

The remains of a settlement, comprising a mound of cooking stones and two other similar but less distinct structures on Hisingen island in the former parish of Säve.

The site occupied a slight rise in the moraine east of the valley of the Kville brook. The structures were situated within an area of 30 m. They were not fully excavated and the area between them was only excavated to a small extent. The structures consisted of uneven mounds of burnt and brittle stones with a slight admixture of soil. In the lower parts of the mound the soil was sooty. Plenty of scattered pot-sherds were found in between the stones.

Monica Lundberg

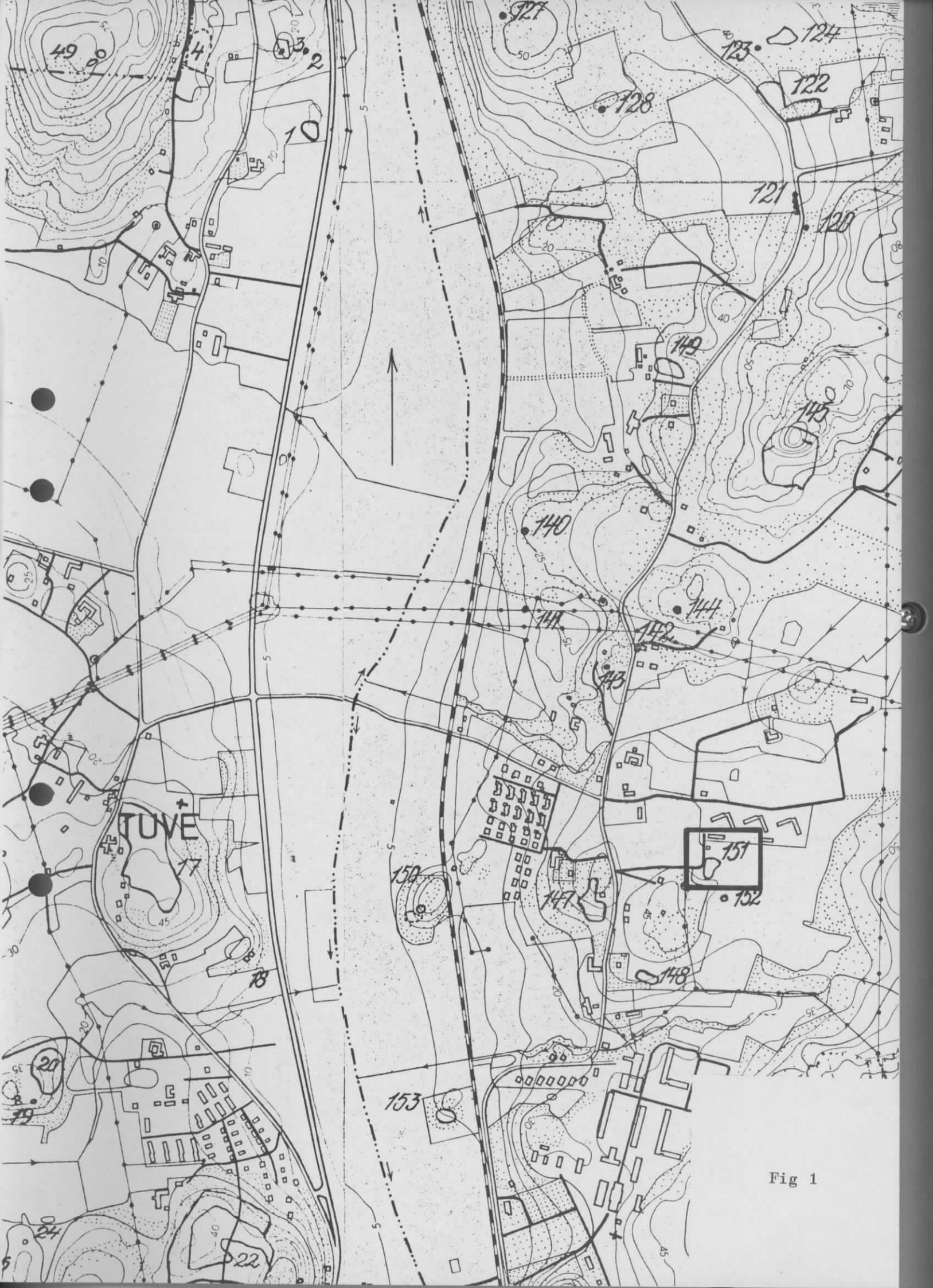
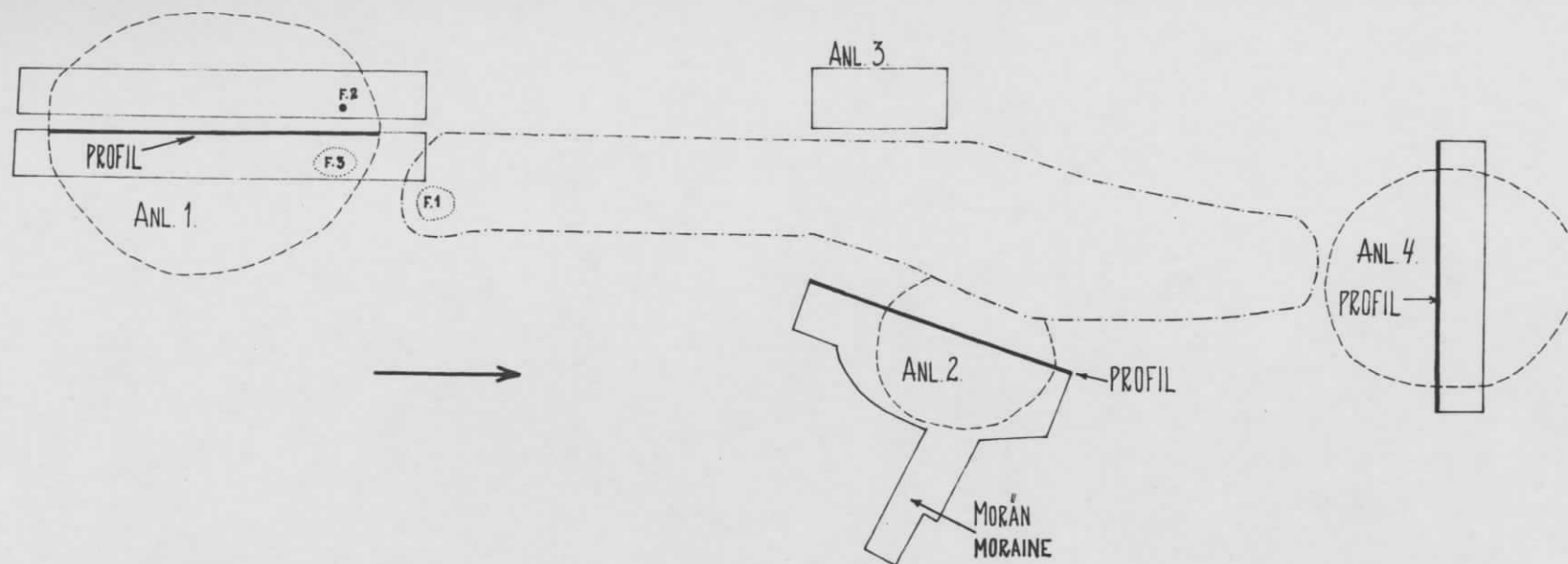


Fig 1



- - - - - = GRÄNS FÖR MASKINAVBANAD YTA
 ————— = GRÄVNINGSGRÄNS

LIMIT OF AREA WITH TURF REMOVED BY MACHINES.
 LIMIT OF EXCAVATION.

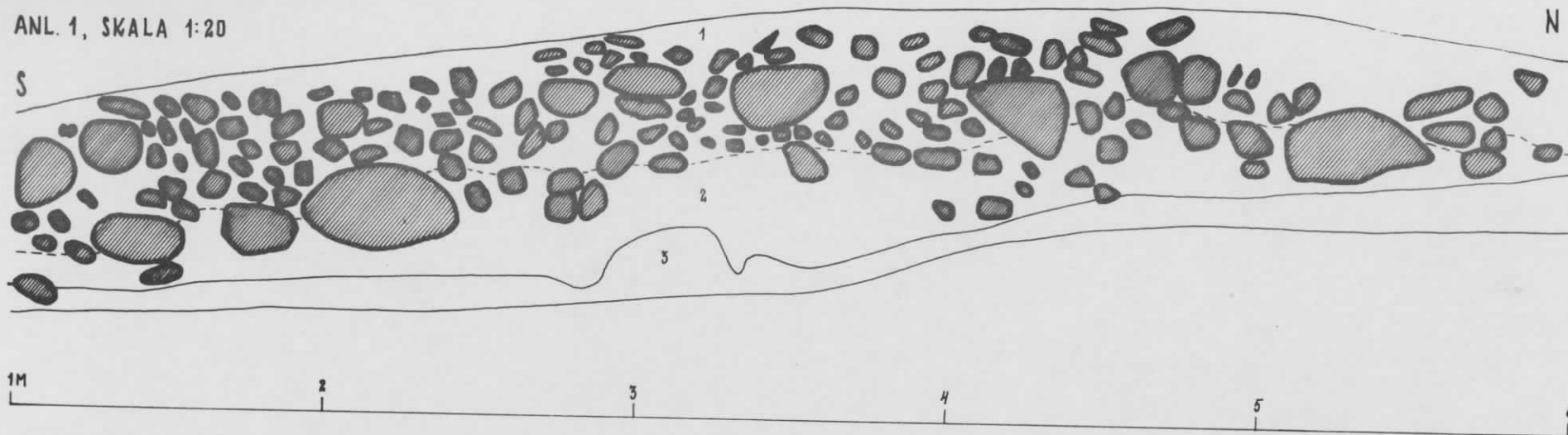
SKALA 1:200

SCHAKT CUTTING

TRÄDGÅRDSODLING
 GARDEN

FIG. 2

ANL. 1, SKALA 1:20



1 — GRÅSTORV OCH LÖS BRUN MO

TURF AND SOFT BROWN FINE SAND.

2 — LÖS MO, SVAGT SOTIG. BEGRÄNSNINGEN UPPTILL OKLAR

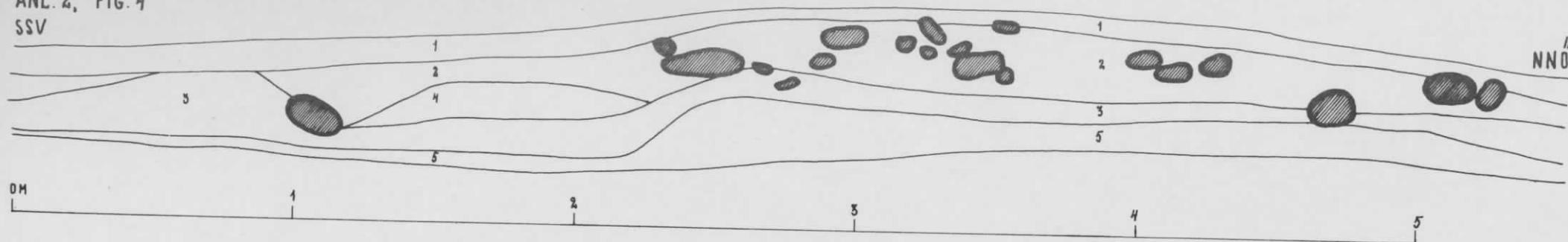
LOOSE FINE SAND, SLIGHTLY SOOTY. UPPER LIMIT ILL-DEFINED.

3 — GUL MORÄN

YELLOW MORaine.

FIG. 3

ANL. 2, FIG. 4
SSV



----- = GRÄNS MELLAN LAGER 3 OCH 5 VID FRÄMRENSNING AV LAGER 5

JUNCTION BETWEEN LAYERS 3 AND 5 WHEN LAYER 5 WAS EXPOSED.

1 = GRÄSTORV

TURF,

2 = BRUN MO

BROWN FINE SAND.

3 = GRUSIG MO, MÖJLIGEN SOTFÄRGAD

GRAVELLY FINE SAND, POSSIBLY SOOT-COLOURED.

4 = GUL LERA

YELLOW CLAY.

5 = GUL MORÄN

YELLOW MORaine.

ANL. 4 FIG. 5



SKALA 1:20



Fig 6

Översikt, från sydöst.

General view from the south-east.



Fig 7

Anläggning 1 och 3 före undersökning,
från norr.

Structures 1 and 3 before excavation.

View from the north.

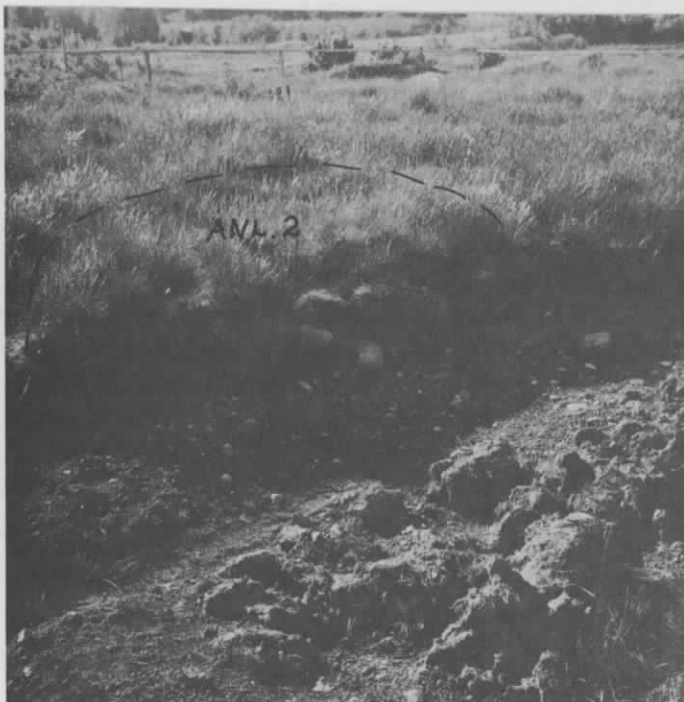


Fig 8

Anläggning 2, före undersökning, från nordväst.
Structure 2 before excavation. View from the
north-west.

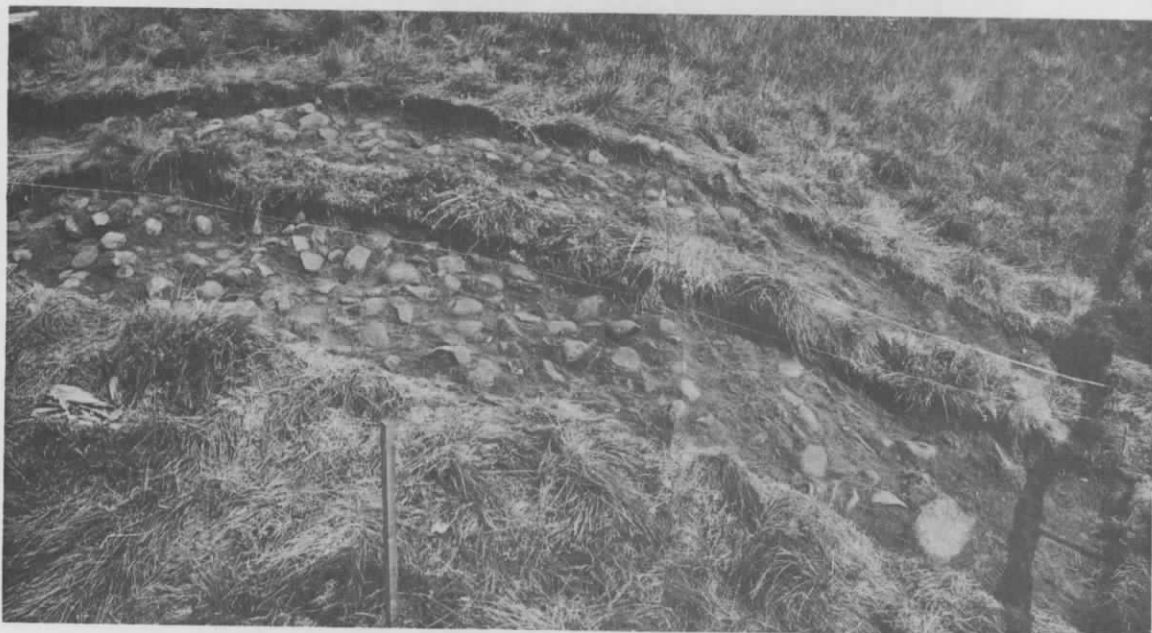


Fig 9

Anläggning 1 efter avtorvning och rensning, från sydväst.
Structure 1 after removal of the turf and clearing. View
from the south-west.



Fig 10

Anläggning 2 efter avtorvning och rensning,
från sydöst.

Structure 2 after removal of the turf and
clearing. View from the south-east.

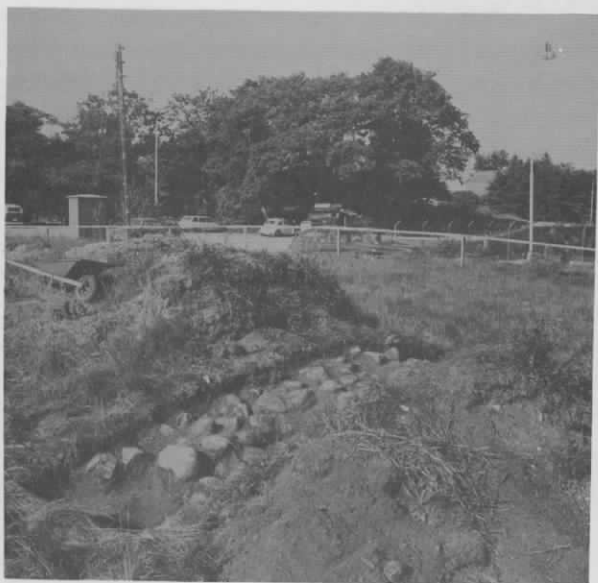


Fig 11

Anläggning 4 efter avtorvning och rensning,
från nordöst.

Structure 4 after removal of the turf and
clearing. View from the north-east.



Fig 12

Anläggning 1. Profil från sydöst.
Section of structure 1. View from
the south-east.



Fig 13

Stenmaterialet i anläggning 1, ej i läge.
The stone material of structure 1 (not
in its original position.